

Oponentský posudek disertační práce

„Kriminalita páchaná na dětech a na mládeži“

předkládá
Mgr. Bc. Michaela Hladká

Disertační práce M. Hladké se zabývá společensky i individuálně nesmírně závažnou tematikou. Kriminalita týkající se dětí a mládeže, kterou sami páchají, či jsou jejími oběťmi patří nepochybně k nejzávažnějším společenským problémům. Porozumět této problematice znamená orientovat se přinejmenším v sociologických, právních i psychologických souvislostech, což je náročné prakticky i výzkumně.

Předložená práce má teoreticko-empirický charakter. Obsah a cíle autorka vymezila dosti široce – jejím cílem je zmapovat kriminalitu páchanou na dětech a dospívajících, vyhodnotit faktory k tomu vedoucí, posoudit možnosti prevence a navrhnout opatření vedoucí k poklesu této trestné činnosti (str. 4). Zajímalo by mě, v čem autorka sama vidí těžiště předložené práce, jak se to odráží v prezentovaných informacích a výsledcích.

Disertační práce se vztahuje především k sociologickým a kriminalistickým aspektům kriminality páchané na dětech a mládeži, nezbytný přesah k aspektům psychologickým je spíše povrchní a místy zjednodušující, což ovšem nemusí ubírat na kvalitě studie jako celku. Opravdu často připomínanou skutečností je, že důsledky dětské viktimizace mají celou řadu relevantních psychologických souvislostí. Problémem kriminalistickým a právním je však jejich identifikace, adekvátní a pro oběť citlivé vyšetření trestného činu.

Empirická část práce vychází jak z vlastních výzkumných dat, tak z různých zdrojů uvádějících informace o sledované kriminalitě páchané na dětech a mládeži. Škoda, že autorka nepopisuje přímo v textu přípravu (včetně metodologických souvislostí), realizaci i zpracování výzkumu, který realizovala. Poznatky a informace z různých pramenů jsou prezentovány převážně separátně bez souvislostí, komparace, analýzy apod.

Vlastní výzkum byl realizován analýzou vyšetřovacích spisů z let 1998 – 2003 vedených útvarem PČR v Praze 9. Autorka předkládá výsledky sledující skupinu obětí i pachatelů násilné a mravnostní kriminality. Výsledky jsou prezentovány vcelku standardně, převážně popisně. Dále je autorka „zasazuje“ do kontextu trestných činů páchaných na dětech v celé ČR, pokud jí to oficiálně dostupné materiály dovolí. Cenné je, že využívá různých materiálů. Právě v těchto souvislostech bych uvítala jejich přehlednější uspořádání a zakomponování do diskuze nad získanými výsledky výzkumu autorky práce.

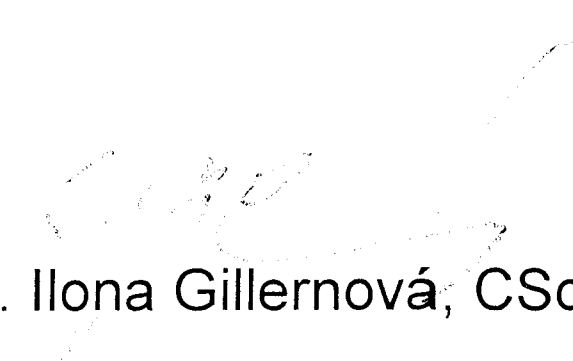
Text celé práce je ilustrován stručným popisem případů kriminality páchané na dětech. Ilustrace práci oživují a výrazně navíc poukazují na závažnost sledovaného fenoménu pro jednotlivce a jeho život a pro celou společnost. Lze z nich vyčíst i profesní přístup a lidské postoje autorky k problematice.

Domnívám se, že pro předloženou práci je do jisté míry limitující skutečnost, že se autorka snažila o uchopení problematiky v celé její šíři. Práci chybí přesnější respektování základního rámce, ze kterého je problematika nahlížena. Práci provází jistá neuspořádanost. Např. kapitola 1.4. se už věnuje vlastnímu výzkumu kriminality, ale až kapitola 1.6. „definuje“ základní pojmy. Dále není jasné místo a smysl kapitol 1.4., 2.2. a příloh č. 1 a 2 v práci; název kapitoly 1.3. nedává smysl, respektive název rozhodně neodpovídá obsahu této části. Autorka se v předložené práci nevyhnula formálním nedostatkům – netradiční odkazy na citované prameny, nestandardní citace literatury, nejednotné uvádění výskytu jevů (absolutní a relativní četnosti) apod.

Závěrem:

Vyjdou-li z předpokladu, že téma předložené práce je skutečně aktuální a živé, že problematika kriminality páchané na dětech a dospívajících je rozsáhlá a složitá a přijmu-li skutečnost, že autorka je v kontaktu s kriminalistickou praxí, pak s jistou mírou rozpaků uvádím, že předloženou studii lze akceptovat jako disertační práci, která splňuje požadavky standardně kladené na odborné studie tohoto druhu v daném oboru.

Praha 18.4.2008

PhDr. Ilona Gillernová, CSc.
UK FF Praha, katedra psychologie